

TÜRK DIŞTİCARET VAKFI YAYINIDIR

*DIŞ TİCARET
MEVZUATI*

*GÜNCELLEŞTİRİLMİŞ VE
GENİŐLETİLMİŐ
8. BASKI*

AĞUSTOS 2017

DIŞ TİCARET MEVZUATI

Eser Adı
Dış Ticaret Mevzuatı

Derleyen
Ömer BERKİ

Mevzuat metinlerinin
önündeki açıklamalar
Ömer BERKİ

*“İster yargıç, ister savcı, ister avukat ol;
en iyi bildiğin konuda bile kanuna bak!”*

** Ord. Prof. Dr. Ernst Hirsch*

*“Uygulamanın temel kaynağı ve
dayanağı mevzuattır”*

** Türk Dışticaret Vakfı*

FAYDALANICI İÇİN ÖNEMLİ NOTLAR:

1. Bu kitap, genel dış ticaret öğretisi verebilmek amacıyla hazırlanmıştır.
Bu nedenle "Tablo, Liste, Çizelge" gibi mevzuat ekleri, birkaç istisna hariç, kapsama alınmamıştır. Kitaptan yararlananların, bu tür dokümana internetten ulaşmaları mümkündür.
2. 2011 Haziran ayında, Hükümet kamuda geniş çaplı bir idari reform yapmıştır. Özellikle ekonomi ile ilgili kurumlarda önemli değişiklikler olmuştur. Dolayısıyla, bu tarihten önce yayımlanmış ve halen yürürlükte olan mevzuatta;
 - Mülga Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM) ve mülga İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi'ne (İGEME) yapılan atıflar "Ekonomi Bakanlığı"na,
 - Hazine Müsteşarlığı'nın mülga Teşvik Uygulama Genel Müdürlüğü ile Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'ne yapılan atıflar "Ekonomi Bakanlığı, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü"ne,
 - Mülga Gümrük Müsteşarlığı'na yapılmış atıflar "Gümrük ve Ticaret Bakanlığı"na,
 - Mülga Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na yapılmış atıflar, "Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı"na,
 - Mülga Devlet Planlama Teşkilatı'na yapılan atıflar "Kalkınma Bakanlığı"na,
 - Mülga Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'ne yapılan atıflar "Avrupa Birliği Bakanlığı"na yapılmış sayılacaktır.Kitaptan yararlanacakların da mevzuatı bu şekilde okumaları gerekmektedir.
3. Mevzuat, kitap kapsamına 3 kategoride alınmıştır:
 1. kategori: Tam metni verilenler ve piyasada satılmayanlar.
(Örnek: Ekonomi Bakanlığı Kuruluş Kanunu; çoğu Bakanlar Kurulu Kararı; çoğu Ekonomi Bakanlığı Tebliği vb.)
 2. kategori: Tam metni verilenler ve piyasadan da temini mümkün olanlar.
(Örnek: Yatırım Teşvik Mevzuatı; vb)
 3. kategori: Dış ticaret öğretisi alanların bilmeleri gereken, ancak hacimlerinin fazlalığı nedeniyle yalnızca başlangıç hükümleri ile bölüm başlıklarına yer verilenler ve piyasadan temini mümkün olanlar.
(Örnek: Türk Ticaret Kanunu; Gümrük Kanunu...)

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ

ÖNSÖZ

AÇIKLAMA

GİRİŞ “MEVZUAT KAVRAMI”

BÖLÜM I

10 MAYIS 1920 TARİHLİ KARAR

BÖLÜM II

KANUNLAR

1. Anayasa
2. Dış Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun
3. Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu
4. Ekonomik ve Sosyal Konsey Kuruluş Kanunu
5. Elektronik İmza Kanunu
6. Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu
7. Gümrük Kanunu
8. Hazine Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun
9. İstanbul Tahkim Merkezi Kanunu
10. İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanun
11. Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu
12. Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun
13. Katma Değer Vergisi Kanunu
14. Milletlerarası Tahkim Kanunu
15. Serbest Bölgeler Kanunu
16. Sınai Mülkiyet Kanunu
17. Türk Akreditasyon Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun
18. Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun
19. Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun
20. Türk Ticaret Kanunu
21. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu
22. Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun
23. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Kanunu
24. Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Kurulması Hakkında Kanun
25. Ürünlerle İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun

BÖLÜM III

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELER

1. Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
2. Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
3. Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
 - Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu
 - Yüksek Planlama Kurulu
4. Ödünç Para Verme İşleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

BÖLÜM IV

ANTLAŞMALAR - PROTOKOLLER

1. Kara Ulaştırması Karma Komisyonu “KUK” Protokolleri (Örnek: Türkiye-Avusturya)

2. Karma Ekonomik Komisyonu "KEK" Protokolleri (Örnek: Türkiye-Çek Cumhuriyeti)
3. Milletlerarası Mal Satımına İlişkin Sözleşmeler Hakkında Birleşmiş Milletler Antlaşması (Viyana Mal Satım Sözleşmesi)
4. Serbest Ticaret Anlaşmaları (Örnek: Türkiye-Güney Kore)
5. Türkiye Cumhuriyeti ile İran İslam Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşması
6. Diğer Antlaşmalar

BÖLÜM V HÜKÜMET PROGRAMLARI

BÖLÜM VI BAKANLAR KURULU KARARLARI

1. 2017 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar
2. Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar
3. Belgesiz İhracat Kredileri İle Vergi Resim Ve Harç İstisnası Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kararlar
4. Dahilde İşleme Rejimi Kararı
5. Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi Kapsamında Tercihli Rejimden Yararlanacak Eşyanın Menşinin Tespitine İlişkin Karar
6. Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Karar
7. Ham Elmas Dış Ticaretinin Düzenlenmesine ve Denetlenmesine Dair Karar
8. Hariçte İşleme Rejimi Kararı
9. İhracat Rejimi Kararı
10. İhracat, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler İle Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Karar
11. İhracata Yönelik Devlet Yardımları Hakkında Karar
12. İhracatçılara Hususi Damgalı Pasaport Verilmesine İlişkin Esaslar Hakkında Karar
13. İhracatta Kota ve Tarife Kontenjanı Belirlenmesi ve İdaresine İlişkin Karar
14. İstatistik Pozisyonlarına Bölünmüş Türk Gümrük Tarife Cetveli'nin Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar
15. İthalat Politikalarına İlişkin Örnek Kararlar
16. İthalat Rejimi Kararı
17. İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Karar
18. İthalatta Korunma Önlemleri Hakkında Karar
19. İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresi Hakkında Karar
20. Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında Karar
21. Sınır Ticaretinin Düzenlenmesine İlişkin Karar
22. Teknik Düzenlemeler Rejimi Kararı
23. Ticari İthalat Maksadı Dışında Yurt Dışından Getirilecek Televizyon, Radyo, Video, Uydu Alıcı Cihazları, Birleşik Cihazlar İle Bunların Dışında Kalan Radyo Televizyon Yayını Almaya Yarayan Her Türlü Cihazlar İçin Bir Defaya Mahsus ve 2014 Yılı İçin Geçerli Olmak Üzere Alınacak Ücretlere İlişkin Karar
24. Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar
25. Türk Tasarım Danışma Konseyi Hakkında Karar
26. Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin Kuruluş ve Görevlerine İlişkin Esaslar
27. Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. Tarafından Sağlanan Kredi, Garanti ve Sigorta Destekleri Hakkında Karar
28. Türkiye'nin Ticari Haklarının Korunması Hakkında Karar
29. Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar
30. Yatırımlara Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Karar

BÖLÜM VII KURUL KARARLARI

1. Yüksek Planlama Kurulu Kararı (2023 Türkiye İhracat Stratejisi Eylem Planı)
2. Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu Kararı (İhracata Yönelik Devlet Destekleri Değerlendirme Komitesi Kurulmasına Dair Karar)

BÖLÜM VIII YÖNETMELİKLER

1. Alkol ve Alkollü İçkilerin İç ve Dış Ticaretine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
2. Bitki Kararntinası Yönetmeliği
3. Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin İthalatında Kullanılacak Veteriner Sağlık Sertifikalarının Standart Modellerinin Belirlenmesine Dair Yönetmelik
4. "CE" İşareti Yönetmeliği
5. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu ve İş Konseyleri Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
6. Dış Ticarete Teknik Düzenlemeler ve Standardizasyon Yönetmeliği
7. Doğal Çiçek Soğanlarının Üretimi, Doğadan Toplanması ve İhracatına İlişkin Yönetmelik
8. Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu Uygulama Yönetmeliği
9. Gümrük ve Ticaret Konseyi Yönetmeliği
10. Gümrük İşlemlerinin Kolaylaştırılması Yönetmeliği
11. Gümrük Yönetmeliği
12. Gümrük Uzlaşma Yönetmeliği
13. Hayvan ve Ürünlerin Ülkeye Girişinde Ön Bildirim ve Veteriner Kontrollerine Dair Yönetmelik
14. İhracat Yönetmeliği
15. İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kapsamında Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan Yapılan Ödemelere İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
16. İhracatta Kota ve Tarife Kontenjanı Belirlenmesi ve İdaresine İlişkin Yönetmelik
17. İki Taraflı Menşe Kümülyasyon Sistemi Kapsamı Ticarete Eşyanın Tercihli Menşeinin Tespiti Hakkında Yönetmelik
18. İthalat Yönetmeliği
19. İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik
20. İthalatta Korunma Önlemleri Yönetmeliği
21. Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik
22. Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) Destekleri Yönetmeliği
23. Kümelenme Destek Programı Yönetmeliği
24. Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
25. Nükleer ve Nükleer Çift Kullanımlı Eşyaların İhracatında İzne Esas Olacak Belgenin Verilmesine İlişkin Yönetmelik
26. Ozon Tabakasını İncelten Maddelere İlişkin Yönetmelik
27. Pan Avrupa Akdeniz Menşe Kümülyasyon Sistemi Kapsamı Ticarete Eşyanın Tercihli Menşeinin Tespiti Hakkında Yönetmelik
28. Serbest Bölgeler Uygulama Yönetmeliği
29. Tehlikeli Maddelerin Demiryoluyla Taşınması Hakkında Yönetmelik
30. Tehlikeli Maddelerin Denizyoluyla Taşınması Hakkında Yönetmelik
31. Tehlikeli Maddelerin Karayoluyla Taşınması Hakkında Yönetmelik
32. Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Yönetmelik
33. Türkiye Tarafından Tanınan Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi Kapsamında Yapılacak İhracatta Düzenlenecek EUR.1 Dolaşım Belgesi ve Fatura Beyanına İlişkin Yönetmelik
34. Ülkeye Giriş Yapan Canlı Hayvanlarda Yürütülecek Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik

BÖLÜM IX TEBLİĞLER

1. 2017 Yılına İlişkin İthalat Rejimi Kararına Ek Karar Çalışmalarına İlişkin Tebliğ
2. Bazı Tarım Ürünlerinin İhracatında Ve İthalatında Ticari Kalite Denetimi Tebliği
3. Bedelsiz İhracata İlişkin Tebliğ
4. Çift Kullanımlı Ve Hassas Maddelerin İhracatının Kontrolüne İlişkin Tebliğ
5. Dahilde İşleme Rejimi Değerlendirme Kurulunun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ
6. Dahilde İşleme Rejimi Tebliği

7. Dahilde İşleme Rejimine İlişkin İşlemlerin Bilgisayar Veri İşleme Tekniği Yoluyla Yapılmasına Dair Tebliğ
8. Dış Ticaret Sermaye Şirketi Statüsüne İlişkin Tebliğ
 - 8 A. Dış Ticaret Sermaye Şirketleri (Dtsş'ler) Listesi
9. Doğal Çiçek Soğanlarının 2017 Yılı İhracat Listesi Hakkında Tebliğ
10. Elma İhracatında İhracat İadesi Yardımı Yapılmasına İlişkin Tebliğ
11. Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi Hakkında Gümrük Genel Tebliği 1
12. Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi Hakkında Gümrük Genel Tebliği 2
13. Gümrük Genel Tebliği
14. Gümrük Muafiyeti Hakkında Gümrük Genel Tebliği
15. Gümrük Tarife Cetveli Açıklama Notlarının Yürürlüğe Konulmasına Hakkında Gümrük Genel Tebliği
16. Gümrük Tarife Cetveli İzahnamesi Hakkında Gümrük Genel Tebliği
17. Hariçte İşleme-Geçici İhracat Hakkında Gümrük Genel Tebliği
18. Hariçte İşleme Rejimi Tebliği
19. İhracat Sayılan Satış Ve Teslimler Hakkında Tebliğ
20. İhracat ve Diğer Döviz Kazandırıcı Faaliyetlerde Damga Vergisi ve Harç İstisnası Uygulama Genel Tebliği
21. İhracat, Transit Ticaret, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Tebliğ
22. İhracata Yönelik Devlet Yardımları Tebliği
 - 22 A. Araştırma - Geliştirme (Ar-Ge) Yardımına İlişkin Düzenlemeler
 - 22 B. Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Karar
 - 22 C. Döviz Kazandırıcı Hizmet Sektörleri Markalaşma Destekleri Hakkında Karar
 - 22 Ç. İstihdam Yardımı Hakkında Tebliğ
 - 22 D. Pazar Araştırması Ve Pazara Giriş Desteği Hakkında Tebliğ
 - 22 E. Pazara Giriş Belgelerinin Desteklenmesine İlişkin Karar
 - 22 F. Sektörel Nitelikli Uluslararası Yurt İçi Fuarların Desteklenmesine İlişkin Karar
 - 22 G. Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımlarına İlişkin Karar
 - 22 Ğ. Tasarım Desteği Hakkında Tebliğ
 - 22 H. Teknik Müşavirlik Şirketlerine Sağlanacak Devlet Yardımları Hakkında Tebliğ
 - 22 I. Turquality® Sertifikasının Düzenlenmesine İlişkin Tebliğ
 - 22 İ. Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve Turquality®'nin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ
 - 22 J. Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ
 - 22 K. Yurt Dışı Birim, Marka Ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ
 - 22 L. Yurt Dışında Gerçekleştirilen Fuar Katılımlarının Desteklenmesi ile İlgili Karar
23. İhracatta Ticari Kalite Denetimlerinin Risk Esaslı Yapılması Amacıyla Firmaların Sınıflandırılmasına İlişkin Tebliğ
24. İhracı Kayda Bağlı Mallara İlişkin Tebliğ
25. İhracı Yasak ve Ön İzne Bağlı Mallara İlişkin Tebliğ
26. İthalat Tebliği
28. İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Ve Korunma Önlemi Tebliği
 - 28 A. Damping Soruşturması Açılması (Soruşturmanın Başlatılması)
 - 28 B. Damping Soruşturmasının Sonuçlanması (22 A'daki Soruşturmanın Sonucu)
 - 28 C. Ara Gözden Geçirme Soruşturması
 - 28 Ç. Nihai Gözden Geçirme Soruşturması
 - 28 D. İthalatta Kota Ve Tarife Kontenjanı İdaresine İlişkin Tebliğ
 - 28 E. Klimaların Üretiminde Kullanılan Kompresörlerin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar
 - 28 F. Klimaların Üretiminde Kullanılan Kompresörlerin İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanmasına İlişkin Tebliğ
 - 28 G. İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ
29. İthalatta Standartlara Uygunluk Denetimi Tebliğ
30. Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği (İhracatta KDV İadesi)
31. Kimyasal Silahlar Sözleşmesi Ekinde Yer Alan Kimyasal Maddelerin İhracatına İlişkin Tebliğ
32. Milletlerarası Tahkim Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ
33. Offset Uygulamalarına İlişkin Tebliğ

34. Onaylanmış Kişi Statüsüne İlişkin Gümrük Genel Tebliği
35. Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin İhracına İlişkin Tebliğ
36. Sektörel Dış Ticaret Şirketleri Statüsüne İlişkin Tebliğ
36 A. Sektörel Dış Ticaret Şirketleri Listesi (Sdş'ler)
37. Serbest Bölgelerden Başka Bir Ülkeye Yapılan Satışların Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.'nin Kredi, Sigorta ve Garanti Hizmetlerinden Yararlandırılması Hakkında
38. Sınır Ticaretinin Uygulanmasına İlişkin Tebliğ
39. Şeker İhracatı ve Ön İzin Belgesi Düzenlenmesine İlişkin Tebliğ
40. Tek Taraflı Kontrol Sistemi Kapsamında Kotaya Tabi Tekstil Ürünlerine Ait Kotaların Dağıtımı ve Yönetimine İlişkin Tebliğ
41. Türk Parası Kıymetini Koruma (TPKK) Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğler
41 A. TPKK Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin 2008 32/34 Sayılı Tebliğ
41 B. TPKK Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin 2006 - 32/32 Sayılı Tebliğ
41 C. TPKK Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin 2008-32/35 Sayılı Tebliğ
42. Türkiye'de İkamet Etmeyenlere Özel Fatura ile Yapılan Satışlar Hakkında Tebliğ
43. Uluslararası Gözetim Şirketi Statüsüne İlişkin Tebliğ
44. Ürün Güvenliği ve Denetimi Tebliğleri (Diğerleri)
45. Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ
46. Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Statüsüne İlişkin Gümrük Genel Tebliği
47. York Anvers Kuralları Hakkında Tebliğ
48. Yurt Dışı Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracat ve İthalata İlişkin Tebliğ
49. Yurt Dışında Fuar Düzenlenmesine Ve Değerlendirilmesine İlişkin Tebliğ

BÖLÜM X

TÜRKİYE - AVRUPA BİRLİĞİ MEVZUATI VE DOKÜMANI

1. Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar
2. Türkiye-AB Arasında Gümrük Birliğini Tesis Eden 1/95 Sayılı Ortaklık Konseyi Kararı
3. Tarım Ürünleri İçin Ticaret Rejimine İlişkin 1/98 Sayılı Ortaklık Konseyi Kararı
4. Türkiye İçin Müzakere Çerçeve Belgesi ve İlgili Diğer Belgeler
5. Türkiye İlerleme Raporu

BÖLÜM XI

GENELGELER

1. Dış Ticaret Organizasyonlarının Koordinasyonu Hakkında Başbakanlık Genelgesi
2. Dünya Ticaret Örgütü Müzakereler Koordinasyon Kurulu Hakkında Başbakanlık Genelgesi
3. Gümrük Hizmetlerinde "Tek Pencere" Sistemi Hakkında Başbakanlık Genelgesi
4. Gümrük Kıymeti Hakkında Genelge
5. İhracat İşlemlerinin Hızlandırılması Hakkında Başbakanlık Genelgesi
6. İhracat ve İthalat Genelgesi
7. İhracata Dönük Üretim Stratejisi Değerlendirme Kurulu Hakkında Başbakanlık Genelgesi
8. İstanbul Tahkim Merkezi Hakkında Başbakanlık Genelgesi
9. KEK Eşbaşkanlıkları Hakkında Genelge
10. Lojistik Koordinasyon Kurulu Hakkında Başbakanlık Genelgesi
11. Tarım Ürünlerine İlişkin Dahilde İşleme Rejimi Genelgesi
12. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası I-M Sayılı Genelgesi
13. Türkiye Marka Logosu ve Sloganı Hakkında Başbakanlık Genelgesi

BÖLÜM XII

ULUSLARARASI MEVZUAT

1. Akreditiflere İlişkin Bir Örnek Usuller ve Uygulama (ICC-UCP 600)
2. Birleşmiş Milletler Arabuluculuk Kuralları (UN Mediation Rules)
3. Birleşmiş Milletler Tahkim Kuralları (UN Arbitration Rules)
4. Dünya Ticaret Örgütü Antlaşması (Agreement Establishing The WTO)
5. Teslim Şekilleri (ICC Incoterms)
6. Uluslararası Mal Satışı Tip Sözleşmesi (ITC Model Sales Contract)
7. Uluslararası Sigorta Klostları (Institute Cargo Clauses)

BÖLÜM XIII YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN “BAZI” MEVZUAT

1. Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar Madde 8
2. İthal Edilmiş Malın İhracı (Re-Ekspört)
3. Kredili İhracat
4. Takas ve Bağlı Muamele
5. Ticari Kiralama Yoluyla Yapılacak İhracat
6. Transit Ticaret
7. Sektörel Tanıtım Gruplarının Kuruluşu ve Faaliyetlerine İlişkin Tebliğ
8. Ülke Masalarının Görev Ve Faaliyetlerine İlişkin Tebliğ

BÖLÜM XIV DIŞ TİCARETTE KULLANILAN BELGE ÖRNEKLERİ

Not:

1. Mevzuat dizini, bölümler içinde alfabe sırasına göre yapılmıştır.
2. 15 Temmuz 2017 tarihine kadar yapılan mevzuat değişiklikleri metinlere işlenmiştir.

SUNUŞ

Vakfımızın örgün ve uzaktan eğitim metoduyla dış ticaret hayatımıza kazandırdığı mezunlarımızın sayısı onbinleri geçti.

Artık büyük bir aileyiz. Bu aile her geçen yıl daha da genişleyerek ülkemize hizmet vermektedir.

Dış ticaret çok dinamik bir alandır. Değişen kuralları ile, yenilikleri ile çok dikkatle izlenmeyi gerektirir. Bu nedendir ki, çok kısa aralıklarla, elinizde tuttuğunuz bu kitap, değişiklikler, yenilikler eklenerek güncel hale getirilip bu geniş ailenin yararlanmasına sunulmaktadır.

Eğitimimizin güvenilirliğinin temelinde, mezunlarının eskimiş, değişmiş, güncelliğini kaybetmiş bilgilerden uzak tutulması yatmaktadır.

Bilgi ve deneyimi ile bize yıllardır bu hizmeti sunan Vakfımız Yönetim Kurulu üyesi ve Genel Koordinatörü Sayın Ömer Berki 'ye bir kez daha teşekkür ediyor kitabın yararlananlara faydalar getirmesini diliyorum.

Ankara
Ağustos 2017

**Saygılarımla,
O.Ertuğrul ÖNEN
Türk Dışticaret Vakfı Başkanı**

ÖNSÖZ

Vakfımızın düzenlediği Dışticaret Eğitim Programlarının değerli katılımcıları için hazırladığımız ve belli periyodlarla güncel hale getirerek kullanıma sunduğumuz ve ilk defa 2005 yılında basılan “Dış Ticaret Mevzuatı” kitabımızın 8. Baskısını yapmanın sevincini yaşamaktayız. Kitabımızın 2005 yılında yapılan ilk baskısında 77 olan mevzuat adedi, elinizde bulunan baskıda, 200 adet üzerine yükselmiştir. Bu durum, dış ticaret mevzuatının “karmaşıklığı” hatta “karmaşası” olarak değerlendirilebilirse de, bu öğretici kitabının asıl misyonu mevcut durumu olduğu gibi yansıtması ve faydalanıcıların, dış ticaret olgusuna mümkün olan en geniş yelpazede bakabilmelerini sağlamaktır.

Diğer baskıların sunuşlarında ve “Açıklama” başlıklı bölümde de vurguladığımız üzere, bu kitap, klasik bir mevzuat kitabı olarak değil, tamamen bir “öğreti” dokümanı olarak düşünülmüş ve bu anlayışla hazırlanmıştır. Çeşitli mevzuat ekinde yer alan tablo, çizelge, form gibi belgeler -bu dokümanın esasen internetten kolayca elde edilebileceği düşüncesiyle- kapsam dışı bırakılmıştır. Bu şekilde tasarruf edilen hacim, dışticaret uygulamaları konusunda fikir verebilecek ek mevzuat için kullanılmış ve daha geniş bir mevzuat yelpazesi sunulmaya çalışılmıştır.

Kapsama sadece Yasalar, Bakanlar Kurulu Kararları, Yönetmelikler ve Tebliğler gibi alışılmış hukuki metinler alınmamış, “öğreti” boyutunda olmak üzere, ülkemizin ikili ekonomik ve ticari yaşamında önemli yer tutan Serbest Ticaret Anlaşmaları, Karma Ekonomik Komisyonları Protokolleri ile Karayolu Ulaştırma Karma Komisyonları Protokollerinin örneklerine de yer verilmiştir. Ayrıca, yararlı olacağına inandığımız “AB Müzakere Çerçeve Belgesi” ve ihracata ilişkin “Başbakanlık Genelgeleri” dikkat çekmek istediğimiz diğer “öğreti” belgeleridir.

Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk’ün Meclis Başkanı unvanıyla imzaladığı “İhracatın hiçbir şekilde yasaklanamayacağına ilişkin” 10 Mayıs 1920 tarihli Kararnameyi (Bölüm I) okumanızı da özellikle öneriyoruz.

Mevzuatı çözenin, anlamının ve iyi analiz edebilmenin, akademik yaşam ve iş hayatı açısından bir ön şart olduğu yönündeki görüşümüz doğrultusunda, daha önceki baskılarımızda yaptığımız gibi, bu baskımızın da Üniversitelerimiz ve mesleki örgütlerimiz nezdinde tanıtımı yapılacaktır. Bu suretle, bundan sonraki baskıların ilgili çevrelerin önerileri doğrultusunda şekillendirilmesi de mümkün olabilecektir.

“Mevzuat kitabı yayımlamak” gibi bir faaliyet, çok sık mevzuat değişiklikleri yapılan ülkelerde, deyim yerindeyse “nankör” bir uğraşıdır. Ülkemiz mevzuatında izlenen genel seyir paralelinde, dış ticaret mevzuatında da yenilikler, seri değişiklikler ve sıkça düzeltmeler yapılmaktadır. Dış ticaretin dinamik yapısı paralelinde, ilgili mevzuatın da, tabir caizse “hareketli” olması normal karşılanabilir ise de, yürürlüğe konulmasını takip eden aylarda, hatta haftalarda, mevzuatta değişiklikler yapılması, uygulamanın sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle, mevzuat yapıcılarının, temelleri, değişikliklerden mümkün olduğu ölçüde uzak duracak şekilde çatmaları önem arz etmektedir.

“Dış Ticaret Mevzuatı”nın 8 Baskısının, kullanıcılara faydalı olması dileğiyle, dış ticaretle ilgilenen tüm çevrelere başarılar diliyor, saygılarımızı sunuyoruz.

Ankara
Ağustos 2017

Ömer BERKİ
Türk Dışticaret Vakfı
Yönetim Kurulu Üyesi

AÇIKLAMA

“Dış Ticaret” olgusunun, ithalat, ihracat, gümrük, standardizasyon, kambiyo, bankacılık hizmetleri, tahkim ve benzeri kavramlar altında kapsamlı olarak değerlendirilmesi, sektörün ve mesleğin bugün ulaştığı noktada bir zorunluluktur. Hal böyle olunca “Dış Ticaret Mevzuatı”, Yasalar, Bakanlar Kurulu Kararları, Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu Kararları, Tebliğler, Genelgeler, bunlara ilişkin “Uygulama Esasları” gibi düzenlemelerin hepsini içeren “çok ciltli” bir külliyat halini alacaktır.

Bu kitabın düzenlenmesinde, dış ticareti ilgilendiren hemen hemen tüm temel düzenlemelere yer verilmeye çalışılmış, bu bağlamda Yasalar ve Bakanlar Kurulu Kararlarına öncelik tanınmış, bunlar yanında esasa ilişkin Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu Kararları, Tebliğler ve Genelgeler de kapsama alınmıştır. Yasaların ve Bakanlar Kurulu Kararlarının, ilgili kamu kurumlarına uygulamanın yürütülmesi bağlamında vermiş olduğu yetkilere dayanılarak çıkarılmış son derece kapsamlı bir “Tebliğ, Genelge ve Uygulama Esasları” manzumesi bulunduğu ve bunların bir çoğuna kurumların internet sitelerinden ulaşma imkanı da bulunduğu, mevzuata genel bir bakış sağlamanın amaçlandığı böyle bir kitapta ayrıntıya ilişkin mevzuatın yer almasında fayda da görülmüştür. Örneğin, “Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin İhracatına İlişkin Tebliğ”, “Nesli Tehlike Altında Olan Yabancı Hayvan ve Bitki Türlerinin İhracatına İlişkin Tebliğ”, “Haritalar ve Benzeri Dokümanın İthaline İlişkin Tebliğ”, “Banknot ve Benzeri Kıymetli Evraka Mahsus Kağıtların İthaline İlişkin Tebliğ” gibi, dış ticaret genel öğretisi içinde son derece spesifik bilgiler içeren düzenlemelere girilmemiş, bu tür özel nitelikli mevzuat düzenlemelerinin ihtiyaca göre ve şahsi merak ölçüsünde ilgili Kurumların internet sitelerinden temin edilmesinin daha doğru olacağı düşünülmüştür. Bu bakımdan, kitabın bir “Dış Ticaret Külliyatı” olarak değil, “Dış Ticaret Öğretisi” veren genel bir kaynak olarak algılanması ve bu çerçevede değerlendirilmesi uygun olacaktır.

Her bölümün başında, o bölümdeki mevzuat ile ilgili genel ve çerçeve bilgiler sunularak, mevzuatın daha kolay deşifre edilebilmesini teminen ipuçları vermeye gayret gösterilmiştir. Bu suretle o mevzuatın genel içinde nerede yer aldığı anlatılmış ve dış ticaret mevzuatının kuş bakışı görünümü sergilenmeye çalışılmıştır.

Burada, eğitim programlarımıza katılanlara ve kitaptan yararlanacaklara bir tavsiyede bulunmakta fayda görmekteyiz: Kitaba aldığımız Kanun, Kararname, Yönetmelik ve Tebliğlerin bir kısmında yer alan ve genellikle “Bu Kanunda (Kararnamede, Yönetmelikte veya Tebliğde) yer alan terimlerin anlamları aşağıdadır” gibi bir girişle başlayan maddelerde yer alan tanım ve açıklamalar, o mevzuat düzenlemesinin içeriği hakkında çok önemli ipuçları vermekte; ayrıca, dış ticaret konusunda “terminolojinin” anlaşılabilmesi ve öğrenilmesi bakımından da adeta bir “sözlük” görevi üstlenmektedirler.

Kitapta, ülkemiz dış ticareti içindeki önemleri dikkate alınarak, dış ticaretle ilgili belli başlı kurumların teşkilat yasalarından, özellikle “görev ve yetkiler” bağlamında alıntılar da yapılmıştır. Bu alıntılar dışında, Başbakanlık, Maliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, KOSGEB İdaresi Başkanlığı, Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı (TİKA), Türk Standartlar Enstitüsü, Türkiye Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK), Türk Eximbank, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Ticaret Odaları ve Sanayi Odaları, Türkiye İhracatçılar Meclisi ve İhracatçı Birlikleri gibi kurumların, kuruluşlarına ve yapılarına ilişkin mevzuatı da, dış ticaretin içinde olanların ve bu alanda çalışmak arzusunda olanların incelemelerinde “Dış Ticaret Genel Kültürü”ne katkı açısından sonsuz faydalar bulunmaktadır. Zira, muhatap olunan kurum ve kuruluşların teşkilat

yasalarında o kurum ve kuruluşun dış ticaret olgusu içinde nerede yer aldığı net olarak görebilmek, yapılan işin esasını kavrayabilmek ve “el yordamıyla iş görme” tutkusundan kurtulabilmek açısından önemlidir. Ayrıca, dış ticaretle ilgilenenlerin, hazırlayacakları raporlar ve etüdler açısından olduğu gibi, kamu kurum ve kuruluşlarına yapacakları başvurular, bu kurumlardaki temaslar ve yürütecekleri müzakerelerde; bunun yanında, idari yönden yapacakları girişim, yorum ve yönlendirmeler açısından da, “Teşkilat Yasaları” birer temel düzenleme ve “yol gösterici” niteliğindedirler.

Mevzuata, daha da önemlisi bunların asıllarına ulaşma açısından Başbakanlık internet sitesi son derece önemli bir imkan sunmaktadır. Başbakanlığın www.mevzuat.gov.tr internet sitesine girildiğinde tüm mevzuatın ayrıntılarına, daha da önemlisi “güncelleştirilmiş” (mevzuat tabiriyle “yeniliklerin dercedildiği/işlendiği” metinlere) ulaşılabilir. Kitaptan faydalananların, “mevzuat” bağlamında, bu siteyi öncelikle ve özellikle kullanmalarını önermekteyiz.

Kitabın tüm bölümlerinde alfabetik sıralama yapılmıştır. Birbirleriyle irtibatlı olan mevzuat düzenlemelerinin başında yer verilen açıklamalarda da bu irtibattan söz edilerek, okuyucunun bağlantı kurmasına gayret edilmiştir.

Dış ticarete ilişkin mevzuat konusunda bir danışma kaynağı, bir anlamda kılavuz niteliğinde hazırlanan ve gerek Vakfımızda gerekse diğer Kurumlar nezdinde dış ticaret eğitimi alanlar için, tabir yerindeyse, yukarıda da ifade ettiğimiz üzere “Dış Ticaret Genel Kültürü” verilmesi de amaçlanan kitabın, “mevzuata geniş bir yelpazede genel bir bakış” şeklinde özetleyebileceğimiz faydayı sağlaması, samimi umut ve dileğimizdir.

Ankara
Ağustos 2017

Saygılarımızla...

TÜRK DIŞTİCARET VAKFI

GİRİŞ

“MEVZUAT” KAVRAMI

Dış ticarete ilişkin mevzuata genel bir bakış sağlamak amacıyla hazırladığımız bu “Mevzuat Kitabı”nın giriş bölümünde, mevzuat ifade ve ibaresinden, genel olarak bu kavramdan ne anladığımız konusundaki görüşlerimizi okuyucuyla paylaşmanın doğru ve anlamlı olacağını düşündük.

“Mevzuat”, yalnızca ülkemizde değil, gelişmiş toplumlarda da, korkutucu, ürkütücü ve hatta bazı çevrelerde “öcü” olarak tanımlanan ve tanıtılan bir kavramdır. Mevzuat, genellikle sevimsiz yüzü ve karmaşık zannedilen ayrıntıları nedeniyle, hep mesafeli bakılan bir konu olmuştur. Mevzuat, edebi metin olmadığından ilgilenenlere ve “mevzuat dünyası”na yeni gireceklere gerçekten sevimsiz gelebilir. İngilizcede “wording” denilen, bizim hukuk dilimizde de “lafız” olarak adlandırılan, mevzuatın yazılış tekniği ve kullanılan ifadeler, bu sevimsizliği arttıran unsurlar olarak değerlendirilmektedir. İnternet teknolojisine rağmen, mevzuata ulaşmadaki, yani aradığımız mevzuatı bulmak ve elde etmekteki güçlükler, bu sevimsizliğin cabasıdır.

Buraya kadar söylenenler, mevzuatı hazırlayanlar (genellikle bürokratlar) ve onu yürürlüğe koyanlar (mevzuatın türüne göre Parlamento, Hükümet, Bakanlıklar) da dahil olmak üzere, üzerinde aşağı yukarı birleşilen saptama ve değerlendirmelerdir. Mevzuat gerçekten sıkıcıdır.

Ancak! Başta kamu düzeninin sağlanması olmak üzere, doğum, ergenlik, “18 yaş”, evlilik, trafik, komşuluk, kişinin devlete karşı durumu, devletin kişiye karşı durumu; özetle yaşamın her anı ve aşaması, tüm ilişkilerimiz, işte mevzuat denilen bu olgunun hakimiyeti altındadır. Mevzuat, şahısların, toplumların ve devletlerin birbirleriyle olan ilişkilerinin temel taşı, ana düzenleyicisidir. Mevzuat sayesinde ki, insanlar belli bir düzen ve disiplin içinde yaşayabilmekte, birbirlerinin hak ve yükümlülüklerinin mevzuatla çizilen sınırlarının izin verdiği ölçüde serbest olabilmektedirler.

Mevzuata, zaman zaman “mevzuat hazretleri” denmesinin sebebi acaba bu hükmeden, emir veren, düzenleyen, disipline eden yapı mıdır? Bizce hayır. “Mevzuat hazretleri” ifadesinin doğuşu farklı sebeplere dayanmaktadır. Onlarca yıldır kamu yaşamı jargonunda yer alan bu ibare, büyük ölçüde ülkemiz bürokrasinin yaklaşımlarının yarattığı bir kavramdır. Yukarıda bahsettiğimiz “mevzuatın sevimsizliği” konusu, “mevzuat hazretleri” kavramının doğuşu ve gelişimi ile de paralellik göstermektedir.

Çeşitli alanlarda devlete işi düşenler, taleplerinin red gerekçeleri olarak, yıllarca “mevzuat böyle diyor”, “mevzuata uygun değil”, “mevzuat uyarınca mümkün değil”, “işte, mevzuat maalesef” gibi soyut ifadeleri duya duya, mevzuata “hazret” unvanını verme gereğini hissetmişlerdir. Yani “mevzuat hazretleri”, maalesef bir tepki ifadesi olarak güzel Türkçemizdeki yerini almıştır. Başka bir ifadeyle, toplumda oluşan ve oluşturulan “mevzuat fobisi”, mevzuata karşı genel bir çekingenlik yaratmış ve bu çekingenlikten kaynaklanan saygı da “hazret” unvanı ortaya çıkarmıştır.

Burada, “mevzuatın algılanması, yorumlanması ve bunun ifadesi” meselesi önem kazanmaktadır. Mevzuatın en üst düzenlemesi olan “Yasalar” daha önce de ifade ettiğimiz gibi, bürokrasinin büyük desteği ile hazırlanmakta ve gerekli süreç tamamlanarak Yasama Organı

tarafından olgunlaştırılmakta ve yürürlüğe konulmaktadır. Uygulama yine bürokrasi tarafından yapılmakta, mevzuatın halk nezdindeki "tatbikatı" bürokrasi aracılığı ile vücut bulmaktadır. İşte tam bu noktada "uygulayıcıların rolü" önem kazanmaktadır. Ve yine bu noktada, çeşitli söylemlerle dillendirilen, genel ifadesiyle "kötü mevzuat yoktur, kötü uygulayıcılar vardır" şeklinde özetleyebileceğimiz bir yorum ve saptama ön plana çıkmaktadır. Sayısı çok olan "iyi uygulayıcıları" tenzih ederek söyleyelim, bu saptamaya katılmamak mümkün değildir. Şunu da itiraf etmek gerekmektedir: Bazen kötü mevzuata da rastlanmaktadır. Bununla beraber, oranı oldukça düşüktür. Oranı yüksek olan, kötü uygulayıcılardır. Sıkıntı kendisini, esas itibariyle bu noktada göstermektedir. Eğer mevzuata hakim (başka bir ifadeyle "konusuna hakim") ve talep sahibini her bakımdan tatmin edecek uygulayıcılar yoksa veya sayıları azsa, o ülkede mevzuat, "hazret!" olmaktadır.

Dolayısıyla, uygulamanın temiz, açık, net, tatminkar, doyurucu ve inandırıcı olduğu bir ortamda "mevzuat", ihtiyacımız olan, bilmemiz gereken, "olmazsa olmaz" yaşamsal bir olgudur.

Bu durum, diğer tüm alanlar için olduğu gibi, konumuzu teşkil eden "dış ticaret" alanında da geçerlidir. "Dış Ticaret Mevzuatı" da karmaşık ve detaylı bir yapıya sahiptir. Ancak, mevzuat, dış ticareti öğrenen ve dış ticaretin içinde olan kişilerin bilmesi gereken, dış ticaretin "olmazsa olmaz"dır. Zira, tarihsel gelişimine ilişkin konular dışında, "Dış Ticaret Öğretisi"nin tümü mevzuat alt yapısına dayanmaktadır. İhracat, ithalat, bankacılık işlemleri, sözleşmeler, ihtilaflar ve dış ticaretle ilgili akla gelebilecek tüm başlıkların altında "yasa, tüzük, yönetmelik, tebliğ, genelge, uygulama esasları, yönerge" gibi bir düzenleyici mevzuat, muhakkak bulunmaktadır. Mevzuata hakim olan dış ticaret elemanları, gerek işlerin yürütmesinde ve sonuçlandırılmasında önemli bir avantaja sahip olacaklar, gerekse temas içinde oldukları "patron, ortak, çalışma arkadaşı, bürokrat" gibi insanlar nezdinde yapıcı ve yönlendirici bir rol oynayacaklar, güvenilir ve itibarlı bir konuma sahip olacaklardır.

Mevzuatı "deşifre" edip, hukukçuların ifadesiyle onu sadece "lafzıyla" (yazılı haliyle) değil, "ruhuyla" (kastedilenle, amaçlananla, asıl esprisiyle) da yorumlayabilme yeteneğine sahip olan dış ticaret elemanları, şüphesiz ki çalıştıkları camiada ve çevrelerinde önemli fırsatlar yakalayacaklar ve yukarıda da vurguladığımız gibi, şüphesiz ki, itibar ve ilgi göreceklerdir. Hatta, buna ek olarak, mevzuattaki çeşitli düzenlemeler arasındaki bağlantıları kurabilenler, bir mevzuat düzenlemesinin diğer düzenlemeye yaptığı "atıfları" algılayabilenler (örneğin; Gümrük Kanunu ve Maliye Bakanlığı düzenlemeleri ile Ekonomi Bakanlığı Tebliğleri arasındaki ilinti ve bağlantılar gibi) uygulamada çok büyük bir avantaja sahip olacaklardır. Bunu gerçekleştirmek zamana bağlı bir iştir. Ancak "meraklı" olduğu ve "nerede, nasıl, neden, hangi Kurum" gibi soruların cevapları merak edildiği takdirde, sorun kendiliğinden çözülmüş olacaktır. O zaman görülecektir ki, adına "mevzuat" dediğimiz bu soğuk konu, adeta bir matematik probleminin veya kriminal bir sorunun bazı ipuçlarıyla çözümünün verdiği hazzı vermeye başlayacaktır.

Hemen belirtmek gerekmektedir ki; mevzuatı, sadece önünüzdeki yazılı metinlerin yorumu, diğer yasal düzenlemelerle bağlantısının kurulması ve bunlardan sonuçlar çıkarılması şeklinde algılamamak lazımdır. Mevzuatın hazırlayıcıları olan ve birbirlerinden farklı örgütlenme biçimlerine, görev ve sorumluluklara sahip bulunan kamu kurumlarının Türkiye'nin idari yapısı içinde yerlerinin iyi bilinmesi gerekmektedir. Bu, bazı "sebepler-sonuç" ilişkileri konusunda analiz yapabilmek açısından da bizlere geniş bir görüş açısı sağlayacaktır. Ayrıca, kamu kurumlarına yardımcı olan ilgili meslek kuruluşları (konumuz itibariyle; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği; çeşitli Ticaret Odaları; Sanayi Odaları; Ticaret ve Sanayi Odaları; Türkiye İhracatçılar Meclisi; İhracatçı Birlikleri gibi) ile sivil toplum örgütlerinin de genel yapı içindeki yerleri ve görevlerinin bilinmesi, bir dış ticaret elemanının bilgi dağarcığındaki önemli unsurların başında gelmelidir.

Bunlar, bizim, dış ticaret eğitimi alanlarla paylaşmak istediğimiz görüşlerimizdir. Aksini savunanlar muhakkak çıkacaktır. Örneğin; "mevzuat, lâfî güzâftır, asıl olan uygulamanın nasıl yürüdüğüdür ve uygulama çoğu zaman mevzuata uyum göstermemektedir!" şeklindeki karşı yorumlar da tartışmaya değer görüşlerdir.

Bu bölümde, mevzuat düzenlemelerinde şekli açıdan yaşanan sıkıntının 17 Şubat 2006 tarihinde yapılan bir düzenlemeyle ortadan kalktığını da belirtmek isteriz. Bahis konusu tarihe

kadar, ülkemiz mevzuat düzenlemelerinde, şekli açıdan bir yeknesaklık, "üniform" bir yapı mevcut değildir. Mevzuat, sade vatandaşların da kolayca okuyacağı ve deşifre edebileceği şekilde yapılmalıdır. Mevzuat dili, dünyanın her ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de ağırdır. Ancak, bizim burada vurgulamak istediğimiz husus, mevzuatın dili değil, düzenleniş tarzı, biçimi, kısacası sistematiğidir. Yasa olsun Tebliğ olsun, bir mevzuat düzenlenmesi yapılırken, bölümler için kullanılacak "Kısım", "Bölüm", "Ayrım" gibi ibarelerin, bunların büyük veya küçük harflerle yazılması, başlarına "1, I, A" gibi kodlamalardan hangilerinin gelmesi gerektiği, madde matlaplarının (başlıklarının) nasıl yazılacağı, fıkra ve bend düzenleri ve örneği çok daha artırılabilir, şekli unsurların bir birlikteliğe ve paralelliğe kavuşturulması, mevzuat düzenlemelerinde "yeknesaklık" adına ihtiyaç duyduğumuz hususlardan biriydi. Yukarıda bahsini ettiğimiz, 17 Şubat 2006 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan ve kitabımız içinde de yer verilen "Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik", vurgulamaya çalıştığımız karmaşayı giderecek niteliktedir. Bu Yönetmelik konusundaki görüşlerimiz ilgili bölümde yer almaktadır.

Kitabın başlığında yer alan ve giriş bölümünde de bu kadar bahsettiğimiz "mevzuat" kelimesini sözlük karşılığını da, genç nesiller için vermeden geçmek yanlış olur kanısındayız. Mevzuatın kelime anlamı sözlüklerde, "mevzu" sözcüğünün çoğulu olarak "mevzular, bahisler" şeklinde geçmektedir. İlk baskısı 1934 yılında yapılan (1998 yılında Başbakanlık tarafından "tıpkı basım" mahiyetinde 4.baskısı yapılmıştır) Türk Hukuk Lügatı'nda ise mevzuat, "Kanun, Nizamname, Kararname, Talimatnamelerin ihtiva ettiği hükümler." olarak tanımlanmaktadır.

Burada, yukarıda değinilenlere ek olarak bir hususun daha güçlü olarak vurgulanmasında yarar görmekteyiz: Dış ticaret eğitimi alan her yaştan öğrencilerimizin mevzuatı teorik bilgi olarak algıladıklarını, yirmi yıla yakın dış ticaret öğretisi deneyimimizden biliyoruz. Bu, bir dış ticaretçinin yapacağı en büyük hatadır. Zira mevzuat teori değil, uygulamanın ta kendisidir. Bir işiniz için kamu kurumlarına veya meslek örgütlerine gidip sorununuzu anlattığınızda, yetkililerin bakacağı ilk kaynak mevzuattır. "Mevzuat=teori" gibi bir algıya sahipseniz yanlış yoldasınız demektir.

Son olarak, Türkiye'nin ihracat hamlesinin en önemli yıllarını oluşturan 1980'lerde sıkça duyulan, mevzuatın takibinin önemini vurgulayan bir söylemi, anekdot mahiyetinde olmak üzere dile getirmek istiyoruz. O yıllarda, genel olarak ekonomik yaşamla ilgili olan mevzuatın ve bu meyanda dış ticaret mevzuatının çok seri bir şekilde değiştirilmesi -tümü Resmi Gazete'de yayımlanmasına rağmen- bu düzenlemelerin takibini zorlaştırıyor ve devletin sağladığı bazı avantajlı düzenlemeler "gözden kaçıyor". Bu nedenle o tarihlerde, "sabah erkenden Resmi Gazete'yi kim iyi okursa, çok kazanır" şeklindeki söylem, bahis konusu yıllara damgasını vurmuştur.

